

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 27 mars 1930 kl. 5 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 4, i anledning av väckt motion, I: 230, angående intressekontorsrörelsen bland statens befattningshavare.

I en inom första kammaren väckt och till dess *andra* tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 230, har herr *Teodor Julin* hemställt, *Motionen.*

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande möjligheterna för staten att medverka till inrättande av och stöd åt intressekontor eller därmed jämförliga välfärdsanordningar för inom statsförvaltningen anställda.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Yttranden över motionen hava införskaffats från statskontoret och generalpoststyrelsen, varjämte sådana inkommit från statsförvaltningens tjänstemannaförening, statstjänarnas centralorganisation och trafiktjänstemännens riksförbund; yttrandena äro fogade såsom bilagor 1—5 vid detta utskotts utlåtande. *Yttranden över motionen.*

Intressekontoren för anställd personal inom enskilda företag eller ämbetsverk hava till uppgift att för de anställda, som så önska, möjliggöra att på lämpligt antal avlöningsdagar fördela vissa mera tyngande utgifter, t. ex. skatter, räntor, amorteringar och försäkringsavgifter, vilka annars skulle förfalla till betalning vid tillfällen, då intressekontorskunden icke samtidigt hade inkomst att lyfta. Betydelsen för den anställde och för hans fordringsägare av en sådan anordning är tydlig och har från alla håll, där intressekontor anordnats, till fullo vitsordats. Genom anordningen har för de till kontoren anslutna kunnat skapas ordning i deras ekonomi, och härigenom har också en förmånlig inverkan åstadkommit för arbetsro och arbetsprestation. Dessa sistnämnda förhållanden särskilt äro av betydelse jämväl för arbetsgivaren. Enskilda arbetsgivare hava också ansett intressekontor för sin personal vara av det värde för hela företaget, att de kraftigt bidragit till kontorens upprättande och vidmakthållande. Jämväl riksdagen har, såsom framgår av den i motionen och statskontorets yttrande över densamma (se bil. 1) lämnade historiken, vid olika tillfällen ekonomiskt understött vid ämbetsverk upprättade intressekontor. Förmånsta syftet med detta stöd synes hava varit att underhjälpa intressekontorens verksamhet för främjande av rationell skatteuppbörd. *Utskottet.*

Men det är givet, att statens stöd härvidlag kommit jämväl andra grenar av de berörda intressekontorens verksamhet till del, då skatteuppbörden endast är *en* del, för visso en mycket viktig del, av kontorens arbetsområde.

I motionen föreslås nu utredning om möjligheterna för staten att i större utsträckning än hittills skett medverka vid inrättandet och stödandet av intressekontor för inom statsförvaltningen anställda. Olika vägar för uppnående härav hava antytts. Antingen kunde redogörarna inom statsförvaltningen åläggas uppgiften att tillhandagå av tjänstemännen bildade centralkassor för deras självhjälpsorganisationer och för sin korrespondens och sina penningremissor i denna sin funktion erhålla tjänstebrevsrätt. Eller också kunde staten i viss utsträckning anordna fullständiga intressekontor för olika verk efter mönster av de kontor, som finnas i stort antal inom privatföretag. Och slutligen kunde tänkas den möjligheten, att staten upprättade ett hela riket och alla statsfunktionärer omfattande intressekontor. Detta kunde enligt motionärens åsikt icke förläggas till någon annan institution än statens egen sparbank, postsparbanken, vars möjligheter härför generalpoststyrelsen i sitt yttrande (se bil. 2) också vitsordar.

I sitt över motionen avgivna utlåtande har statskontoret förklarat sig anse den här behandlade frågan vara av den vikt, att den bör göras till föremål för närmare utredning. Ämbetsverket har i detta sitt yttrande framkommit med ett beaktansvärt uppslag, i det att där framkastats tanken på intressekontor, omfattande alla slag av medborgare, och tillkomna genom kommunernas medverkan. Staten kunde då enligt förslaget för varje till intressekontoret ansluten person, som genom detsamma erlägger sin skatt, lämna visst mindre bidrag till kontorets förvaltningskostnader. Därest intressekontoret komme att omfatta även annan verksamhet än skatteuppbörd, syntes den person, som anlidade kontoret för andra uppdrag än inbetalning av skatt, böra härför erlägga särskild avgift.

De från personalsammanslutningar gjorda uttalandena hava samtliga livligt understrukit önskvärdheten av motionens hemställan om statlig utredning av här berörda frågor.

Även utskottet håller före, att frågan om statens stödjande av intressekontorsrörelsen är av den vikt, att den bör göras till föremål för en närmare utredning. De olika förslag, som i motionen anförts, liksom även statskontorets uppslag böra därvid prövas. Utskottet, som i frågans nuvarande läge givetvis icke vill förorda något visst av dessa förslag, vill dock påpeka, att redan förslagen och det utredningsmaterial utskottet införskaffat givit vid handen, huru som det syfte, som en intressekontorsrörelse inom statsförvaltningen avser att främja, torde kunna nås genom jämförelsevis obetydliga kostnader för staten och att intressekontor för statsanställda säkerligen låta sig utformas så, att de kunna bliva till tjänst för alla tjänstemannagrupper, oberoende av om dessa äro fåtaliga eller stora. Ehuru väl från statens synpunkt intressekontorens skatteindrivande verksamhet är av mycket stor betydelse, synes det dock

utskottet, som om denna verksamhet icke får göras till den alltför dominerande, när frågan skall utredas. Utredningen synes därför utskottet icke nödvändigtvis böra, såsom statskontoret ifrågasatt, sammankopplas med den ytterligare bearbetning, som 1924 års uppbördssakkunnigas förslag till ordnandet av rationell skatteuppbörd möjligen kan komma att underkastas.

Med stöd av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att första kammaren för sin del måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande möjligheterna för staten att medverka till inrättande av och stöd åt intressekontor eller därmed jämförliga välfärdsanordningar för inom statsförvaltningen anställda.

Stockholm den 18 mars 1930.

På utskottets vägnar:

TEODOR JULIN.

Närvarande vid ärendets slutbehandling inom utskottet: herrar *Teodor Julin*, *Granström*, *Larsén**, *Holmgren**, *Valfrid Eriksson*, *Bengtsson** och *Gottfrid Karlsson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga 1.

Till Riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att till riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott avgiva yttrande över en av herr T. Julin väckt motion (I: 230) angående intressekontorsrörelsen bland statens befattningshavare, får statskontoret anföra följande.

Med anledning av en inom riksdagen år 1918 väckt motion rörande utredning angående möjligheten att genom statsbidrag åt organisationer, som avsåge att främja skatteinbetalning, eller genom andra liknande åtgärder åstadkomma minskade restantier och avskrivningar av skatter förklarade riksdagen i skrivelse nr 479, att riksdagen ansåge sig kunna i huvudsak instämma i ett av länsstyrelsen i Stockholms län över motionen avgivet yttrande, vari länsstyrelsen anförde, bland annat, att det torde vara rimligt, att staten för främjande av bättre skatteuppbörd lämnade bidrag till driften av för ändamålet anordnade kommunala kontor, och hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning angående möjligheten att genom statsbidrag åt organisationer, som avsåge att främja skatteinbetalning, eller genom andra liknande åtgärder åstadkomma minskade restantier och avskrivningar av skatter, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Denna framställning föranledde emellertid icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd, vilket lär hava berott därpå, att verkningarna av det år 1918 införda nya uppbördssättet på landsbygden samt införselinstitutets införande i avseende på skatter och allmänna avgifter ansågos böra avvaktas.

Vid 1921 års riksdag väcktes ånyo motioner i syfte att utredning måtte komma till stånd rörande vilka åtgärder, som lämpligen borde vidtagas för åvägabringande av en rationell skatteuppbörd. I skrivelse nr 167 rörande dessa motioner anförde riksdagen, bland annat, att, då intressekontoren avsåge såväl krono- som kommunalskatterna, det syntes böra ankomma på staten lika väl som på kommunerna att stödja dessa anstalter, och att säkerligen ett mindre förvaltningsbidrag skulle verka uppmuntrande för tillkomsten och utvecklingen av sådana anstalter.

Fråga om upprättande av särskilda intressekontor vid statens järnvägar upptogs vid 1922 års riksdag (prop. nr 195, sid. 33—38). Därvid förutsattes, att statens järnvägar skulle tillhandahålla lokaler och avlöna föreståndare samt bestrida vissa administrationskostnader för kontoren. Under förutsättning att antalet kontor bestämdes till fem, skulle sammanlagda årskostnaden härför komma att uppgå till 55,000 kronor. I skrivelse nr 219 anförde riksdagen i denna fråga, bland annat, att förslaget om inrättande av intressekontor vid statens järnvägar syntes medföra så stora kostnader för staten, att riksdagen måste ställa sig avvisande mot detsamma. Särskilt i betraktande av att de avgifter, som skulle åvila dessa kontor, så gott som uteslutande vore av sådan natur, att det borde tillkomma den enskilde att ombesörja desamma och be-

strida de kostnader, som därmed kunde vara förbundna, syntes de föreslagna bidragsbeloppen alltför högt tilltagna, för att ett bifall till förslaget skulle kunna ifrågakomma. Riksdagen hade icke heller kunnat förbise, att ett medgivande i detta fall sannolikt komme att medföra anspråk på statsbidrag i måhända lika betydande utsträckning till dylika anordningar vid andra statens verk och inrättningar, för vilka anspråks framställande lika goda skäl kunde anföras och som alltså ej heller kunde tillbakavisas.

Vid 1923 års riksdag framlades i proposition nr 45 förslag om understödjande av intressekontorsrörelsen inom postverket. I denna fråga hade statskontoret den 16 december 1922 avgivit yttrande och därvid framhållit, att ämbetsverket i likhet med generalpoststyrelsen, som begärt att få disponera 2,000 kronor för understödjande av centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar, numera postpersonalens centralkassa, var av den uppfattningen, att riksdagen genom nyss återgivna uttalande icke kunde anses hava ställt sig avvisande mot, att något som helst bidrag av statsmedel finge utgå för befordrande av en verksamhet av ifrågavarande art. På grund härav och då inrättandet och uppehållet för dylik verksamhet måste anses vara av största betydelse för särskilt de lägre statstjänstemännens ekonomi och därvid även för deras arbete i tjänsten, ansåg sig statskontoret icke böra motsätta sig, att postmedel i någon mån toges i anspråk för ändamålet, ehuru väl ämbetsverket insåg, att, därest framställningen vunne bifall, liknande anspråk, som icke syntes kunna avvisas, komme att framställas från andra statens verk. Beträffande beloppet ifrågasatte statskontoret en begränsning till 1,000 kronor. Riksdagen godkände Kungl. Maj:ts i ovannämnda proposition framlagda förslag om disponerande av 1,000 kronor utav postmedel till understödjande och utveckling av kassans verksamhet. Under vart och ett av åren 1923—1925 har nämnda understöd med 1,000 kronor utgått till denna kassa.

Vid 1924 års riksdag godkändes ett i propositionen nr 148 framlagt förslag om disponerande av telegrafmedel av ett belopp av 35,000 kronor i form av räntefritt lån åt telegraf-tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm, och vid 1925 års riksdag medgavs, att av ifrågavarande belopp räntefria lån finge tilldelas jämväl andra skatteinbetalningskassor vid telegrafverket.

Vid 1927 års riksdag slutligen framlades motion (I: 179) med begäran om utredning rörande statens medverkan till inrättandet av och stöd åt intressekontor eller därmed jämförliga välfärdsanordningar för inom statsverket anställda. Motionen föranledde icke någon riksdagens åtgärd.

I detta sammanhang bör omnämnas, att på förslag av 1924 års uppboords-sakkunniga Kungl. Maj:t den 15 januari 1926 bemyndigat generalpoststyrelsen att i anslutning till postgiro-rörelsen tillsvida förmedla betalning av skatt enligt vissa av styrelsen närmare angivna bestämmelser, varjämte Kungl. Maj:t samma dag utfärdat kungörelse angående skyldighet för hos statsmyndighet anställd redogörare att på vederbörande befattningshavares framställning ombesörja avsättning av viss del av hans löne-medel till skatt medelst inbetalning å postgirokonto (Sv. förf. saml. 7, 1926).

I föreliggande motion (I: 230) har nu föreslagits, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande möjligheterna för staten att medverka till inrättande av och stöd åt intressekontor eller därmed jämförliga välfärdsanordningar för inom statsförvaltningen anställda.

I anslutning till vad statskontoret anförde i sitt den 16 december 1922 avgivna, härovan omnämnda yttrande rörande bidrag av postmedel till central-

kassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar vill ämbetsverket framhålla, att inrättandet och uppehållandet av sådana anstalter, varom i motionen är fråga, givetvis måste anses vara av betydelse för tjänstemännens ekonomi ävensom i viss mån för deras arbete i tjänsten. Det lär icke kunna bestridas, att åtgärder i det av motionären angivna syftet ävenledes kunna bliva till fördel för staten genom förmånlig inverkan på tjänstemännens arbetsro och följaktligen också på deras arbetsprestationer. Ur statens synpunkt lära emellertid intressekontoren äga sin största betydelse såsom förmedlare av skatteuppbörden, och statskontoret vill bringa i erinran, att 1921 års riksdag i sin skrivelse nr 167 i nämnda hänseende framhållit önskvärdheten av enkla och rationella åtgärder för skatteuppbörden under samtidigt påpekande av att kostnaderna måste stå i rimlig proportion till det avsedda ändamålet. Då intressekontoren förmedlade betalning av såväl krono- som kommunalutskylder, syntes det riksdagen böra ankomma på staten likaväl som kommunerna att stödja dessa anstalter, och ifrågasatte riksdagen, såsom ovan nämnts, huruvida icke ett mindre förvaltningsbidrag skulle komma att verka uppmuntrande för tillkomsten och utvecklingen av sådana anstalter. Att, såsom i den nu föreliggande motionen synes vara avsett, särskilt för statstjänstemännen inrätta intressekontor torde väl låta sig göra vid sådana verk, där antalet anställda är mera avsevärt, men ur kostnadssynpunkt synes det icke möjligt att vidtaga motsvarande anordningar vid samtliga verk. Över huvud taget lär det kunna med fog ifrågasättas, huruvida särskilda åtgärder för allenast statstjänstemännens del kunna anses påkallade och om icke intressekontor, omfattande alla slag av medborgare, i stället böra komma till stånd. Därest detta exempelvis skulle kunna ske genom kommunernas medverkan, synes den utvägen vara tänkbar, att staten för varje till intressekontoret ansluten person, som genom detsamma erlägger sin skatt, lämnar visst mindre bidrag till kontorets förvaltningskostnader. I detta sammanhang torde böra uppmärksammas, att, för den händelse icke de av 1924 års uppbördsakkunniga föreslagna åtgärderna för vinnande av en rationell skatteuppbörd kunna i sin helhet genomföras — vilket synes vara tvivelaktigt — de sakkunniga själva framhållit ett understödjande av intressekontoren såsom en möjlig utväg att ernå en rationalisering av skatteuppbörden. Enligt statskontorets mening bör intressekontorsfrågan kunna lösas under samverkan mellan staten och vederbörande kommuner och i samband med spörsmålet om önskvärda förändringar i uppbördsförfarandet beträffande statliga och kommunala utskylder. Därest intressekontoret kommer att omfatta även annan verksamhet än skatteuppbörd, synes till detsamma ansluten person, som anlitar kontoret för andra uppdrag än inbetalning av skatt, böra, i likhet med vad nu är fallet vid vissa i verksamhet varande intressekontor, erlägga särskild avgift till bestridande av kontorets förvaltningskostnader.

Om statskontoret alltså är av den allmänna uppfattningen, att föreliggande spörsmål lämpligast bör lösas på nu angivet sätt, kan ämbetsverket dock icke finna något hinder föreligga mot att vid ämbetsverk med större personal särskilda intressekontor inrättas, vilka kunna erhålla bidrag från det allmänna i likhet med andra intressekontor. Dock synes det böra förutsättas, att anslutningen till dylika intressekontor bliver så pass omfattande, att icke förvaltningskostnaderna bliva alltför betungande.

Statskontoret vill slutligen framhålla, att ämbetsverket anser den behandlade frågan vara av den vikt, att den bör göras till föremål för närmare utredning lämpligen i samband med den ytterligare bearbetning, som 1924 års

uppbördssakkunnigas förslag till ordnandet av rationell skatteuppbörd lärer komma att underkastas.

Till belysande av organisationen och omfattningen av verksamheten vid några intressekontor bland statstjänstemännen vill statskontoret bifoga införskaffade uppgifter från postverket, tullverket och riksförsäkringsanstalten. Stockholm den 13 mars 1930.

A. E. M. Ericsson.

Karl H. Tottie.

Carl Peyron.

Bilaga 2.

Till Riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott.

Genom remiss från Kungl. Finansdepartementet den 14 februari 1930 har Kungl. Generalpoststyrelsen anbefallts att avgiva och senast den 15 mars 1930 till Eder överlämna yttrande över en inom Första kammaren väckt motion, nr 230, angående intressekontorsrörelsen bland statens befattningshavare.

Med anledning härav har Generalpoststyrelsen äran anföra följande.

I motionen ifrågasättes införande av en av staten för dess befattningshavares räkning driven intressekontorsrörelse. Denna rörelse tänkes ordnad på så sätt att ett hela riket och alla statsfunktionärer omfattande intressekontor inrättas inom postsparbanken. De medel, som å de olika orterna av redogörare eller andra upptagas för intressekontorets räkning, skulle insättas å vederbörande postsparbankskontor (postanstalt), vilken sedan hade att redovisa medlen till postsparbanksavdelningen hos Generalpoststyrelsen. I fråga om intressekontorets, postsparbankens, vidare uppgifter upptager motionen två alternativ, nämligen *antingen* att postsparbanken skulle, sedan medlen influtit, överlämna dem till de självhjälpsföreningar o. d., för vilkas räkning medlen indrivits, *eller* att postsparbanken skulle åtaga sig medlens förvaltning och användning i enlighet med vederbörande medlems lämnade uppdrag. Härjämte ifrågasättes i motionen en kombination av de båda alternativen.

I motionen angives vidare önskvärdheten av att det statliga intressekontoret skulle få kreditgivningsmöjligheter åtminstone i så hög grad att den enskildes anslutning till intressekontoret kunde underlättas.

Det förstnämnda alternativet är mindre omfattande och skulle innebära att postsparbanken åtog sig funktioner av ungefär samma slag, som inom postverket utföras av Centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar. För denna kassa, vilken bildats av ett antal bland posttjänstemännen verkande självhjälps- och fackliga föreningar, har Generalpoststyrelsen lämnat en redogörelse i sin skrivelse till riksdagens första kammarens

första tillfälliga utskott den 25 februari 1927 med anledning av en inom nämnda kammare väckt motion, nr 179, angående statens medverkan till inrättande av och stöd för intressekontor m. m.

Det senare alternativet skulle medföra mer vittomfattande uppgifter för postsparbanken, i det den skulle utföra ett intressekontors alla funktioner.

Såvitt nu kan bedömas torde inrättandet av en statlig intressekontorsrörelse, vare sig det ena eller andra av nu nämnda alternativ skulle komma till tillämpning, icke medföra något nämnvärt ökat arbete för postanstalterna på grund av de å de olika orterna nytillkommande insättningar avsedda för intressekontoret. I regel skulle väl dessa insättningar komma att begränsas till en eller annan i månaden för varje statlig institution å varje ort. Ej heller för postverkets redogörare vid lokalförvaltningarna, postkontoren och postexpeditionerna, samt vid distriktsförvaltningarna, postdirektionerna, torde den nya rörelsen komma att medföra någon arbetsökning. Redan nu utföra redogörare inkassering för den med intressekontoren jämförbara, ovan nämnda Centralkassan. Vid avlöningarnas utbetalande avdraga nämligen redogörarna från avlöningarna allehanda avgifter o. d., som sedan redovisas till Centralkassan. För redogörarna är detta ett ganska omfattande arbete, som icke torde kunna förväntas bli så avsevärt mycket större även om ett statligt intressekontor trädde i stället för Centralkassan. De allra flesta posttjänstemän torde nämligen redan nu hava förbindelse med Centralkassan. Någon särskild ersättning till redogörarna utgår icke för deras berörda bestyr för Centralkassans räkning.

Inom postsparbanksavdelningen hos Generalpoststyrelsen skulle införandet av en intressekontorsrörelse, efter de i motionen uppdragna riktlinjerna, däremot nödvändiggöra vissa nya särskilda anordningar. Hur dessa skulle organiseras samt vilka kostnader de skulle medföra, blir beroende på, hur omfattande intressekontorets uppgifter skulle bli. Några kostnadsberäkningar i nu nämnda hänseende kunna därför nu icke meddelas. Något hinder för postsparbanken att åtaga sig bestyret med ett intressekontor föreligger emellertid icke.

I vad mån kreditgivning bör förekomma i samband med en eventuell statlig intressekontorsrörelse torde få tagas under övervägande vid den i motionen ifrågasatta utredningen.

För postpersonalens vidkommande torde, såsom även motionären framhåller, icke finnas behov av något statligt intressekontor. Den av den förutnämnda Centralkassan bedrivna verksamheten torde få anses numera i stort sett fylla samma uppgift som de vid enskilda företag förefintliga intressekontoren.

Stockholm den 14 mars 1930.

KUNGL. GENERALPOSTSTYRELSEN.

Anders Örne.

Gunnar Lager.

H. G. Holmström.

Bilag 3.

Till Riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott.

Sedan riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott berett styrelsen för statsförvaltningens tjänstemannaförening tillfälle att avgiva yttrande över en i nämnda kammare av herr Julin, Teodor, väckt motion, nr 230, angående intressekontorsrörelsen bland statens befattningshavare, får styrelsen anföras följande.

Inom den privata verksamheten har som bekant i allt större utsträckning börjat vidtagas anordningar av olika slag till de anställdas fromma och trevnad. Detta har helt visst skett ej endast för att bereda personalen fördelar utan också emedan dylika åtgärder visat sig vara även företagen själva till gagn. Statsmakterna hava däremot ställt sig synnerligen passiva för att ej säga motvilliga mot anordningar av här ifrågakvarande slag.

I anledning av den betänkliga nedpressning av de statsanställdas lönestandard, som under de senaste årtiondena i stor utsträckning ägt rum, måste tjänstemännen med tillfredsställelse hälsa varje åtgärd, som skulle kunna tjäna att upphjälpa den svåra ekonomiska ställning, vari de flesta nu befinna sig. Redan på grund härav synes det i motionen framlagda förslaget i fråga om intressekontorsrörelse vara värt beaktande. Mot denna rörelse har ofta riktats den anmärkningen, att densamma motverkade medborgarnas fostran till sådant ekonomiskt sinne, att de själva kunde ordna sin ekonomi. På grund av tjänstemännens ekonomiska svårigheter måste det emellertid framstå såsom synnerligen angeläget, att de erhålla möjlighet att på ett rationellt sätt ordna sin ekonomi, och för sådant ändamål lär anordnandet av intressekontor vid ämbetsverken få anses vara ett gott medel.

Vid en del ämbetsverk hava redan på tjänstemännens initiativ inrättats intressekontor. Upprättandet av dylika kontor hava dock varit beroende på frivillig medverkan från vederbörande redogörare, vilka därvid åtagit sig att i samband med utbetalningen av avlöningsmedel göra avdrag samt därefter handhava dylika medel. En ökad möjlighet att inrätta intressekontor skulle säkerligen skapas därigenom att redogörarna ålades att göra vederbörliga avdrag å avlöningarna. Såsom förutsättning härför måste dock uppställas fordran på en effektiv kontroll. Huruvida det är lämpligast att upprätta ett intressekontor för varje ämbetsverk eller för större orter anordna ett för samtliga tjänstemän å orten gemensamt kontor torde böra göras föremål för utredning.

Vid igångsättande av ett intressekontor är det, enligt vad numera erfarenheten givit vid handen, av stor betydelse att förfoga över ett startkapital. Det torde kunna framhållas, att såväl här i landet som i utlandet inrättandet av dylika kontor ur arbetsgivarsynpunkt ansetts medföra sådana fördelar, att företagen bidragit icke blott med startkapital utan även årliga bidrag. Även för staten skulle säkerligen en intressekontorsorganisation visa sig medföra gagn, särskilt under nuvarande förhållanden, då tjänstemännen icke sällan äro i så svårt ekonomiskt trångmål, att omsorgen om ekonomin tager sådan tid i anspråk, att arbetsprestationen röner inverkan härav. Staten synes därför böra lämna det för bildandet av intressekontor nödiga startkapitalet antingen såsom direkt bidrag eller lån. Bildas större gemensamma intressekontor, torde staten jämväl böra lämna för driften erforderligt förvaltningsbidrag. Vidare sy-

nes i så fall sådant gemensamt intressekontor och dess underavdelningar böra erhålla tjänstebrevsrätt.

I anslutning till det ovan anförda vill styrelsen för sin del förorda en utredning på sätt i förevarande motion blivit ifrågasatt.

Stockholm den 7 mars 1930.

Styrelsen för statsförvaltningens tjänstemannaförening.

Axel Wallén.

John Gibson.

Bilaga 4.

Stockholm den 7 mars 1930.

Till Ordföranden i Första kammarens andra tillfälliga utskott.

Med anledning av en till oss remitterad motion i första kammaren nr 230 angående intressekontorsrörelsen bland statens befattningshavare få vi härmed på anmodan meddela, att vi på det livligaste instämma i motionens syfte och anse att en dylik medverkan från statens sida vid inrättandet av intressekontor eller därmed jämförliga välfärdsanordningar för inom statsförvaltningen anställda skulle vara till stort gagn för dessa.

Vördsamt

För Statstjänarnas Centralorganisation

Centralstyrelsen:

G. Mattelin.
Ordf.

Bilaga 5.

Till Första kammarens andra tillfälliga utskott.

Sedan utskottet välvilligt berett styrelsen för Trafiktjänstemännens Riksförbund tillfälle att inkomma med yttrande över en inom riksdagens första kammarväckt motion (nr 230) angående intressekontorsrörelsen bland statens tjänstemän, får styrelsen, som tacksamt begagnar sig av det gjorda erbjudandet, i ämnet anföra följande.

Inom samtliga de verk — postverket, statens järnvägar och telegrafverket — vars tjänstemän i de högre lönegraderna äro anslutna till Trafiktjänstemännens Riksförbund bedrives, i större eller mindre omfattning, självhjälpsverksamhet av med intressekontorsrörelse besläktad natur. Mest omfattande och bäst organiserad torde den rörelse vara, som vid postverket bedrives av postpersonalens centralkassa. I fråga om denna kassas organisation och omfattningen av dess verksamhet har i motionen lämnats en så uttömmande redogörelse, att förbundsstyrelsen icke anser det nödigt här lämna några ytterligare upplysningar.

Den allmänna uppfattningen bland tjänstemännen vid kommunikationsverken är — såsom även framgår av i avskrifter bifogade yttranden i frågan från till Trafiktjänstemännens Riksförbund anslutna föreningar — att den verksamhet av här berört slag, som bedrives inom sagda verk, är till synnerligen stort gagn både för tjänstemännen och verken.

Även om fördelarna av intressekontorsrörelsen bland statens tjänstemän i första hand komma tjänstemännen själva till godo, är det uppenbarligen även till gagn för staten, att tjänstemännens strävan att göra sig ekonomiskt oberoende understödjes genom dylik verksamhet.

Det torde i detta sammanhang förtjäna påpekas, att den privata stordriften i stor utsträckning insett, att en väl skött intressekontorsrörelse är till avsevärt gagn även för arbetsgivaren, och att dylik verksamhet bland större privata företagare kraftigt understödjes.

För statens vidkommande tillkommer dessutom en direkt fördel av intressekontorsverksamheten, nämligen den, att skatteindrivningen underlättas. Erfarenheten från områden, där intressekontorsrörelsen fått mera allmän anslutning, visar exempelvis att det omständliga och betungande införsel förfarandet så gott som fullständigt försvunnit.

Av en viss betydelse för såväl det allmänna som tjänstemännen är givetvis även den skärpta kontroll över de inkasserade medlen, som statens medverkan i intressekontorsrörelsen skulle möjliggöra.

Starka skäl synas därför tala för att staten understödjer tjänstemännens strävan att åstadkomma "hjälp till självhjälp" genom att verka för utveckling av intressekontorsverksamhet bland sina befattningshavare. I den organisationsform, motionären synes hava tänkt sig, skulle statens understödsverksamhet å detta område icke draga några mera avsevärda kostnader. I de fall, där redogörarna redan nu för olika ändamål inkassera medel genom att verkställa avdrag å tjänstemännens avlöningar, skulle vid en dylik organisationsform snarast uppstå en arbetslättnad.

Då motionärens yrkande endast avser en utredning i frågan, har styrelsen icke ansett sig i detta sammanhang böra närmare ingå på frågan om de olika

organisationsformer för intressekontorsverksamheten, som kunna tänkas ifrågakomma. Styrelsen inskränker sig därför till att instämma i motionens syfte och att på det livligaste hemställa, att utskottet ville tillstyrka motionärens yrkande. Stockholm den 8 mars 1930.

För Trafiktjänstemännens Riksförbund

R. Lundquist.

Arvid Linnäs.